

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
— upravnništva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Josip Kremen:

Stanovanjsko upraš- nje.

Odkar je odšel s poverjeništvom za so-
cialno skrbstvo v Ljubljani dr. Andrej
Gosar, je ostalo stanovanjsko vprašanje
odprto, in Adolf Ribnikar daleko ni tisti
mož, ki bi zgrabil zlo pri korenini: Z uve-
ljavljenjem centralizma se je seveda po-
ložaj v toliko še poslabšal, v kolikor je
prišlo ljubljansko poverjeništvu popolno-
ma pod kompetenco belgrajskega ministr-
stva za socialno politiko, ki je že večkrat
sijajno dokazalo, da ne razume nalog se-
danjega časa.

Te dni je »v pomirjenju duhov« sicer
izšla nova stanovanjska naredba, ki v bi-
stvu regulira le stanarino po zahtevah
hišnih posestnikov in gospodarjev. O so-
cialni naredbi, ki bi začrtala jasno smer
socialni politiki v stanovanjskem vpraša-
nju, ni seveda ne duha ne sluha in ga tudi
ne bo, dokler bo na vladi centralistično-
kapitalistična družba.

Dr. Gosar je jasno pokazal z znano
naredbo 166, kje in kako je treba zagra-
biti, da pridemo v okom neznosni stano-
vanjski bedi, pod katero stoka ročni in
duševni slovenski proletarijat. Banke, ka-
pitalistična podjetja in milijonarji naj zi-
dajo hiše! Vsi se še spominjamo, koliko
pudla je bila dvignila lansko leto Gosar-
jeva odločnost, a tudi po njegovem od-
hodu niso liberalci mogli popolnoma za-
brsiti započete poti. Poslopja, ki bodo
letos dala mnogim družinam svojo streho,
so Gosarjevo delo. Škoda, da je Adolf Rib-
nikar vse veliko bolj izrazil eksponent
mlado-liberalne stranke, kot pa istinit
razumen socialni politik.

Nimam sicer statistike pri roki, a sme-
lo trdim, da je v Ljubljani najmanj po-
lovico gostilen, ki so prvič odveč, drugi
pa daleko ne dosegajo namena, ki ga go-
stilne imajo. Kot znano prihaja izraz go-
stilna iz latinskega »hostis«, ki pomenja
prvotno tuje, ki mu je treba dati jesti in
piti, dati mu okrepčila, pogostiti ga.
Dati človeku okrepčila, to je
prvi in zadnji smoter gostil-
ne. Vse drugo je stvar špekulacije in po-
sledica kapitalističnega mišljenja.

Če količkaj pogledamo krog sebe po
beli Ljubljani, bomo uvideli takoj, da je
poleg hotelskih restavracij le malo takih
gostilen, ki bi nudile potrebnim ljudem
zadostne, zdrave, okusne jedi in nefabri-
ciranega, naravnega vina. So gostilne, ki
jim gre v tem oziru vsa čast; v priznanje
imajo opoldne in zvečer nabasane prostore
dobrih in poštenih gostov, čez dan pa nik-
dar opravka s pijanci ali s pari sumljive
kakovosti. Na drugi strani pa naletiš na
gostilne, kjer si boš težko pokrepčal lačni
želodec, še težje dobiš čašo dobrega vina,
natakarico pa našel na kolenih tega ali
onega kot pač nanese slučaj. Zlasti ob go-
tovih večerih naletiš v takih gostilnah na
družbe, poleg katerih pošten človek ne
vzdrži četrt ure.

Gostilne, ki ne nudijo gostom pokrep-
čila in pasejo nemoralo, so v nasprotju s
svojim namenom. Eksistenca, ki jo ima
podjetnik od take gostilne, spada pod ne-
odvoljeno obrt, in naloga odločilnih čini-
teljev bi bila, da se za to plat socialnega
vprašanja malo bolj pobrigajo. Prepričan
sem, da tekom enega meseca brez vsake
škode i za gostilničarsko zadrugo i za
delavstvo in meščanstvo čisto mirnega srca
zatvorimo najmanj 1/3 ljubljanskih »go-
stilen«, ki ne zaslužijo tega imena. S tem
korakom bi zaprli izhod marsikakemu
pretepu, poboju in nemoralnemu dejanju,
ljudem pa bi prihranili marsikak novič,
ki je danes za nič vredno stvar tja v en
dan na cesto vržen.

Na ta način bi dobili precejšnje šte-
vilo lokalov za družinska stanovanja, in
stanovanjska beda bi bila za en dobršen
kos omiljena.

Vem, da bo kdo ugovarjal s te ali
one strani. Naj bo kar hoče! Za svojo ma-
lenkost sem prepričan, da je treba na
mesto ministrstva za socialno politiko od-
ločnega iniciativnega moža — nič dru-
gega. Če bomo pa slepomišili kot slepo-
miš Belgrad s svojimi stanovanjskimi
naredbami, ne bomo prišli prej do zaželje-
nega uspeha, dokler ne bo izvestnim lju-
dem odprla oči — elementarna sila.

Preiskava proti komunistom.

Žid Mojzes ve mnogo.

Belgrad, 9. julija. Po zaslišanju novih
prič je preiskovalna oblast razkrila nove
in važne stvari, ki kompromitirajo doslej
neznane osebe. K temu je največ pripomo-
gel zaprti Mojzes. Ta preprosti sobni slik-
ar ve o atentatu in o pripravah zanj več,
kakor bi kdo mislil na prvi pogled. Po nje-
govih izpovedbah je preiskava dognala, da
je bil glavni in največji propagator revolu-
cije poslanec Kovačević z delavcem Steji-
čem. Ta dva sta takoj po aretacijah komu-
nistov leta 1920 začela javno govoriti, da
je potreba čimprej razdreti sedanji družab-
ni red. On je predlagal, da naj se v Novem
Sadu osnuje terorističen komite z mnogimi
pododseki. Kakor hitro je bil ta predlog
sprejet, so ga jeli tudi udeleževati.

Aretirani Palinkas, ki je s Csakijem
zakopal bombe na svojem posestvu, izpo-

ve, da ničesar ni vedel o pripravah na
atentat. Pri tej izpovedbi je tudi vztrajal,
ko so ga konfrontirali s Stejičem. Mojzes
pa trdi, da je bil Palinkas član teroristič-
nega pododseka.

Po izpovedbah drugih prič je ugotov-
ljeno, da so bili, kakor je pokazala že pred-
preiskava, teroristični komiteji osnovani
tudi v Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani in
Skoplju. Tudi v Nišu in Kragujevcu so pri-
pravljali njih ustanovitev. Preiskava se ba-
vi sedaj s tem, da bi dobila pojasnila o de-
lovanju teh komitejev. Danes so v Novem
Sadu aretirali več oseb, ki so v zvezi z
atentatom. Pri preiskavi so zopet našli ne-
koliko pušk in bomb. Jutri bo preiskoval-
na oblast predložila v potrditev sodišču za-
htevo izročitve novih oseb.

Trgovska pogodba z Italijo.

Belgrad, 11. julija. (Izv.) V soboto so
se sestali naši in italijanski delegati za
sklepanje trgovske pogodbe med obema
državama. Razpravljali so o brodarstvu in
ribarstvu na Jadranu. Pogajanja se bodo
danes nadaljevala in bodo tudi najbrže
končana. V principu je bil dosežen v vseh
točkah sporazum. Važno je, da pogodba
pušča Italiji in Jugoslaviji proste roke gle-
de carine na uvoz in izvoz med obema dr-
žavama. Isto tako lahko obe državi prepo-
vesta uvoz ali izvoz katerihkoli predme-
tov. Glede ribolova so zahtevali italijanski
delegati, da je isti za italijanske ribiče v

vseh naših vodah svoboden. To zahtevo so
naši odbili in je prišlo do sporazuma, da je
ribolov južno od otoka Oliba izključno naš.
Severno pa je svoboden tako za italijan-
ske kot za naše do 1. milje od obale. Gle-
de parobrodarstva je sklenjeno, da smejo
italijanski parobrodi prevažati blago iz
italijanskih luk v naše. Ne smejo pa pre-
važati blaga in naših luk v naše, kar je do-
voljeno izključno samo našim ladjam. —
Trgovska pogodba bo podpisana šele te-
daj, ko Italija izprazni vse kraje, ki nam
pripadajo po rapalski pogodbi.

Plačilo vlade socialdemokratom.

Belgrad, 9. julija. Policija je včeraj
in predvčerajšnjim prodala Radnički dom,
knjigarno in tiskarno Tucovićevo social-

stoma Dragiši Lapčeviću in Dragoslavu
Jovanoviću.

Bolgarija ostane neutrarna.

London, 10. julija. »Daily Telegraph«
od 8. t. m. objavlja uradni dementi bolgar-
ske vlade, ki zavrača trditev diplomatske-
ga dopisnika tega lista in zatrjuje, da so
to samo insinacije, ki hočejo diskreditirati
Bolgarijo. Bolgarska vlada je sklenila va-
rovati nevtralnost v turško-grškem sporu.
Netočno je, da je Bolgarija poslala dele-
gacijo v Angoro. Bolgarska vlada je name-
ravala poslati delegacijo v Rusijo, da olaj-
ša stališče bolgarskih državljanov, toda za-
radi teh insinacij je svoje namere opu-
stila. Vlada je strogo nevtrarna napram do-
godkom na bližnjem vzhodu.

Velika vročina v Ame- riki.

Newyork, 9. julija. Vročina v Zedinje-
nih državah je postala neznošna. Iz vseh
večjih mest prihajajo poročila o smrtnih
slučajih, katere je povzročila solnčarica.
Zlasti v gosteje naseljenih delavskih kra-
jih zahteva solnčarica mnogo žrtev. Silna
vročina povzroča ponekod tudi slučaje
blaznosti. Ljudje iščejo trumoma hladila
v rekah, pri čemer jih mnogo utone. Pre-
cej oseb je našlo smrt pri padcu s streh,
kjer so si priredili spavališča. Oblasti so
otvorile vse parke, da omogočijo bivanje
na prostem, in ukrenile vse potrebno, da
se ljudje shlade in skopljejo.

TRGOVSKA POGAJANJA MED JUGO- SLAVIJO IN FRANCIJO.

Belgrad, 9. julija. (Izv.) V prihodnjih
dneh bodo pričela pogajanja glede trgo-
vske pogodbe med našo državo in Francijo.

GRŠKA VOJSKA V MALI AZIJI.

Smirna, 9. julija. Grški kraljevič Jurij
in vrhovni poveljnik grške vojske sta v
spremstvu generalnega štaba v Smirni od-
potovala na Grško.

PASIČEVO ZDRAVJE.

Belgrad, 10. julija. Ministr. predsed-
nik Nikola Pašić si je polagoma toliko opo-
mogel, da se bo mogel tekom tedna vrniti
k svojim poslom. Ko bo rešil najvažnejše

posle, bo Pašić po svetu zdravnikov odpo-
toval v Marianske Lazne.

Gerenja Šlezija.

Nauen, 10. julija. Po konferenci, ki jo je
imel z zastopniki oblastev in voditelji strank
iz Gorenje Šlezije, je državni kancelar dr.
Wirth govoril pred zbrano množico in dejal,
da so sankcije proti Nemčiji največja brezmi-
selnost, ki se je doslej pojavila v Evropi. Na-
to se je pečal z Gorenjo Šlezijo in rekel, da
se Nemčija ne namerava polastiti te zemlje
s silo, kakor je to hotel storiti Korfanty, am-
pak s poštenim delom. Korfanty in zavezni-
ška komisija sta dokazala, da sta nesposobna
upravljati nemško ozemlje. Ob splošnem odo-
bravanju je zahteval v imenu pravice, da bi
smeli po svoji volji živeti na tej lastni zemlji.
Dr. Wirth je dejal, da razume, da so Poljaki
pijani zmage, toda ne more razumeti, kako
so mogli veliki narodi predati Gornjo Šlezijo
vstašem in zločincem na milost in nemilost.
Državni kancelar je hvalil junaške italijanske
vojake, ki so padli v borbi za načela evrop-
ske pravice, kakor tudi Angleže, ki so varo-
vali deželo propasti. Državna vlada je napra-
vila vse potrebno, da ostane usoda Gornje
Šlezije v rokah njenega prebivalstva. Fran-
cozi delajo velike težave. Francoski poslanik
Laurent je grozil z vojno, ako bi Nemčija po-
slala državno brambo v Gornjo Šlezijo. Drž.
kancelar je končno izjavil v imenu Nemčije,
da bo napravil vse korake, ki so potrebni, da
se razmere v Gornji Šleziji uredijo ter je po-
zval navzočne, naj delajo v tem zmislu.

Nauen, 10. julija. Angleški zastopnik
v medzavezniški komisiji je dospel v glav-
ni stan Korfantijev in zahteval, da se nje-
gov generalni štab takoj umakne do črte,
ki jo predvideva sporazum. Korfanty je to
zahtevo odklonil, nakar je angleški zastop-
nik zahteval, naj medzavezniška komisija
o tem odloči. Pri tej priliki so se Francozi
zopet postavili na stališče Korfantija in je
francoski zastopnik opozarjal na kvarne
posledice, ki utegnejo nastati, ako se Kor-
fanty odstrani s silo.

London, 9. julija. Dopisnik lista »Ti-
mes« v Katovicah javlja, da se je likvida-
cija poljskega upora izvršila bolj formalno
nego v dejanju. V vzhodnem delu poljske-
ga ozemlja delujejo po večini uprave, kate-
re je organiziral Korfanty.

Nov boj za Jadran.

Italija smatra, da je v Jugoslaviji no-
tranji položaj tako daleč dozorel, da sme
vreči pod mizo z nami sklenjene pogodbe,
ki so sicer njen imperialistični pohlep do
grla napolnile, ki pa še vedno niso mogle
utolaziti njene nenasitnosti. Italija nam
hoče staviti nove zahteve.

»Giornale d' Italia« poroča, da smatra
nova italijanska vlada, da vprašanje luke
Baroš pravno ni kompromitirano in da se
more to vprašanje znova sprožiti, kar bi
vlada tudi storila. Ako je grof Sforza sma-
tral za prav, da prepusti Baroš Jugoslaviji,
je to storil na svojo roko, njegove obveze
države in nove vlade ne vežejo. Bonon-
nijev kabinet bo razen baroškega vpra-
šanja sprožil tudi znova vprašanje zadost-
nega zavarovanja italijanskih manjšin v
Dalmaciji in gospodarske svobode Zadra,
kakor tudi vprašanje dalekosežnih itali-
janskih gospodarskih interesov, posebno
tistih, ki se tičejo Jadrana. V vseh teh vpra-
šanjih, piše gori navedeni italijanski list,
se je kazala jugoslovanska vlada doslej tr-
dovratno. Novi zunanji minister Della Tor-
retta je odločen, da uvede diplomatsko
akcijo, ki naj privede belgrajsko vlado do
pameti. Vse to bo zahtevalo bistveno iz-
premembo italijanske zunanje politike.

Iz tega se vidi, da Italija smatra, da
prijateljstvo Jugoslavije zanjo ni več vred-
no piškavega oreha in da se ji našega so-
vrštva ni treba bati. Kje je krivda, da
Italiji tako raste greben nasproti naši dr-
žavi, da si upa znova razviti boj za zadnje
drobtine, ki nam jih je pustila rapalska
pogodba?

Velik požar.

V noči od sobote na nedeljo je pogo-
relo v lepi vasi Dane pri Cerkniskem je-
zeru (župnija Stari trg) 20 hiš in gospodar-
skih poslopj. Ogenj se je širil s silno nagli-
co, ker je pihal močan veter, vode pa v
tem času ni skoraj nič pri roki. Ognjegas-
ci iz Starega trga, Loža, Žerovnice in Cer-
knice ter vaščani so reševali, kolikor se je
dalo, a sili ognjenega morja niso bili
kos, zlasti ker so hiše povečini s slamo
krite. Posrečilo se je ogenj vsaj toliko
omejiti, da ni zgorela cela vas. Jako
pretresljiv je bil pogled na ogromno
ognjeno maso, ki je objemala poslopje za
poslopjem med tulenjem živine in obup-
nim jokom pomilovanja vrednih vaščanov.
Večinoma je pogorelo prav vse do tal. Re-
šili so pač le živino in kako drugo malen-
kost. Požar je divjal vso noč, gasiti je bilo
pa treba še drugi dan.

Potrli domačini, ki so jim uničene le-
pe domačije, gospodarske potrebščine,
orodje in mnogo že spravljene sena, po-
trebujejo urne pomoči, zlasti, ker znašajo
zavarovalnine v primeri z ogromno škodo,
ki gre do dveh milijonov, le nezatne
svote.

Zanetil je ogenj baje neki zločinski
Čič, ki je bil lani ukradel kravo ter jo ho-
tel odgnati čez italijansko mejo, a so ga
vaščani zalotili ter primerno strahovali.
Zverinjad v človeški podobi, ki se je za
zasluženo kazen hotel na tako nečloveški
in brezvestni način maščevati, zasluži, da
bi ga izročili najostrejši pravici.

Politični dogodki.

+ Poraz komunistov v italijanski želez-
ničarski organizaciji. Dne 8. t. m. se je vršil
v Bologni kongres italijanskih železničar-
skih strokovnih organizacij na katerem se
je imelo rešiti vprašanje o pristupu k III. in-
ternacionali. Na glasovanje so prišli trije
dnevni redi: 1. Mazzinov za komuniste, ki
se je izrekel za brezpogojni pristop k konfe-
deraciji dela in moskovski internacionali; 2.
Marchettijev za socialiste, ki zahteva neod-
visnost na obe strani in 3. Fantottijev za
anarhiste, ki se izreka proti pristopu k konfe-
deraciji dela, pač pa predlaga, naj se pošlje
en delegat v Moskvo, da tamkaj prouči po-
ložaj in potem poroča sindikatu. Dobili so:
Marchettijev (socialistični) predlog 78 glasov,
Fantottijev (anarhistični) 8 in Mazzinov (ko-
munistični) 22 glasov. Komunisti so bili torej
poraženi. Postavili so se pa na stališče, da se
morajo njihovi glasovi prištetih onim za anar-
histični predlog. Vnela se je huda debata in
je bil končno soglasno sprejet predlog, da
pošlje sindikat svojega delegata v Moskvo
brez vsake obveznosti glede pristopa. Delegat
naj v Moskvi enostavno prouči cilje in pota

tamkajšnje organizacije. Ko se bo vrnil, bodo železničarji sklicali nov kongres, na katerem bodo odločili vprašanje pristopa k III. internacionali. Moskvi torej tudi italijanski železničarji ne zaupajo preveč.

✚ Nesporazum v italijanski ljudski stranki? »Tempo« je bil priobčilo poročilo, da se v P. P. pripravlja razkol. 15 poslancev z Bertinijem na čelu se hoče vsaj pri glasovanju o zaupnici vladi ločiti od ostalega kluba in glasovati po svojem prepričanju. V ostalem se hoče Bertinijeva skupina sklicevati na strankin kongres, katerega takojšno sklicanje bo zahtevala. Kot razlog nezadovoljstvu navaja »Tempo« caristični absolutizem strankinega tajnika don Sturze. Le-ta razpolaga s stranko čisto samovoljno, ne da bi vpšteval niti strankino načelstvo. — Po objavi tega poročila v »Tempo«, so se časnikarji v italijanskem parlamentu obrnili na posl. Bertinija z vprašanjem, koliko je resnice na tem. Bertinij je — glasom »Ere Nuove« — odgovoril, da je poročilo pretirano in deloma neresnično. Dejstvo je le, da je med poslanci P. P. nekaj nezadovoljnih mož, ki sicer priznavajo don Sturzi njegove ogromne zasluge, ki pa so mnenja, da se ne sme zahtevati, da bi možje v kaki parlamentarni stranki ne pomenjali nič ali le malo in bili zgolj še samo številke in ne možje.

Rafaelova družba.

Vojska je kakor marsikatero drugo ustanovo, uspravala tudi to prepotrebno družbo. Vsled vojske je postalo vsako izseljevanje nemogoče, zato je pošel Rafaelovi družbi glavni povod njenega poslovanja, izseljevanje v Ameriko. Danes se je pa izseljevanje vnovič začelo in pokazala se je potreba, oživiti poslovanje te družbe. Saj so se ne dolgo tega dogodili slučajni izkoriščanja od strani nekega izseljevalnega agenta, ki je stranke opeharil za nad 100.000 kron in v izkrcovalnih mestih se dogajajo slučajji, ko ameriške oblasti zavračajo potnike in potnice, ker se šele tam izkaže, da njih telesne hibe, omika itd. izseljevanja ne dopuščajo. Pri tem pa zgubi tak potnik ogromne potovalne stroške in trpi tudi druge gmotne škode, kakor zgubijo službe, katero je zapustil itd. Rafaelova družba ima pa ravno namen, ljudi poučiti o vsem potrebnem na potovanju, o vseh predpisih za izseljence onstran oceana in skrbeti za njih gmotno in moralno blagostanje med potovanjem in kolikor mogoče tudi na cilju potovanja. Da se odpomore tozadavnim potrebam izseljeništvu, je sklenil odbor Rafaelove družbe poživiti svoje delovanje ter sklicati v to potrebni občni zbor. Treba si bo dobiti novih moči, ki bodo kot težavni nalogi. V to svrhu se bo vršil dne 15. julija ob 6. uri zvečer v kleti Kongresni trg št. 2 občni zbor te družbe in pa nova volitev funkcionarjev.

Vse, ki se zanimajo za to prepotrebno družbo, prosimo, da vplačajo pri družbenem blagajniku Alojziju Kocmurju v pisarni dr. Pegana letno članarino 2 dinarja in se udeležijo tega občnega zbora.

Posebno pa prosimo, da se ga udeležijo vsi dosedanji in bivši odborniki Rafaelove družbe.

Širite „NOVI ČAS“

Dnevni dogodki.

— **Daujete knjige za slovenske vojake v Negotinu!** V Negotinu (blizu rumunske in bolgarske meje) služi kakih 800 slovenskih vojakov, ki prosijo, da bi jim oziroma poslali kaj slovenskih knjig. Pošiljatve sprejema iz prijaznosti g. Edo Delak, podporučnik u 9. peš. pučku, Negotin u Srbiji.

— **Vtkanje v cerkvene zadeve.** Okrajni glavar v Kočevju je razposlal vsem župnim uradom v okraju naročilo, naj odgovore, katere narodne himne se pejejo po cerkvah. Hkrati naroča, naj se cerkve v kočevskem okraju ravnajo po običajih v ljubljanskih cerkvah. — To je očitno vtikanje politične oblasti v cerkvene zadeve, ker cerkev ima prejemati navodila le od cerkvenih predstojnikov.

— **Akcija proti draginji v Trstu se nadaljuje tako od strani oblastva kakor tudi od strani občinstva.** Dne 8. t. m. je sklical magistrat setanek zastopnikov vseh gospodarskih korporacij, na katerem so razpravljali o nadaljnjem znižanju cen. Zastopnik trgovskega gremija je izjavil, da so dosegle cene v manjšini dobički. Zastopnik kavarnarjev je naznanil novo znižanje cen, in sicer bo stala črna kava v kavarnah prve vrste 0.65 L, drugod 0.60 L, mlečna kava 0.90, čokolada 1.80 L, sladoled 2.70 ozir. 2.40 L. Tržni komisar je napovedal izboljšanje cen za zelenjavo. Isti dan se je vršil na Coldonijem trgu velik fašistovski shod proti draginji.

— **Važno za rezervne oficirje.** Vsi rezervni oficirji, ki se nahajajo v civilu, naj se udeležijo slovesne službe božje v stolnici sv. Nikolaja na državni praznik rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra I. dne 12. julija ob 10. uri v uniformi. Pravoslavna služba božja se vrši isti dan ob 9. uri dopoldne v kapeli kasarne vojvoda Mišiča, kateri imajo prisostvovati vsi rez. oficirji pravoslavne vere. Obleka službena z vsemi dekoracijami (kožne rokavice in ešarpa). Zvečer se vrši patriotična zabava v veliki dvorani hotela »Union« ob 21. uri. Odelo pohodno.

— **Z državnim denarjem pobegnil je finančni pripravnik Vincenc Kert v Gor. Cmureku.** Nesti bi bil moral 3591 dinarjev državnega denarja v Zg. Radgono ter se je v to svrhu odpejal s službenim kolesom. Kert je z denarjem in kolesom pobegnil preko meje.

— **Pobegli kaznjenc.** Od delavskega oddelka v Kosezah je pobegnil kaznjence Matevž Pečenik iz Horjula, ki je bil zaradi tatvin obsojen na 15 mesecev težke ječe.

— **Nevarni tatovi ušli iz zapora.** Iz kaznilnice v Stari Gradiški so ušli: na 3 leta obsojeni 21 letni Martin Gabor, na 5 let obsojeni 26 letni Evgen Krausz in na 15 mesecev obsojeni 20 letni Stepan Šifner.

— **Brezdelnost v Italiji** neprestano narašča, posebno v obmorskih mestih. Ladjedelnice v Trstu in Trzinu so odpustile še zadnje delavce in so zaprte.

Ljubljanski dogodki.

lj Najdeno 3 dni staro dete na ulici. Narednik Josip Rožanec je našel dne 9. t. m. v Nunki ulici tri dni staro dete moškega spola, zavito v moško srajco z monogramom H. Policija je najdenčka izročila v »Materinski dom«. Policija je poverila zadevo okoliškemu nadzorniku Majeriču, ki je poizvedoval pri Hamanu, čegava naj bi bila srajca, v katero je bil zavit najdenček. Prodajalka gđc. Ana Aušič je zapazila na srajci skoraj popolnoma izprano štev. 3, ostale številke so pa bile izrezane. Kljub temu je po svojem spominu ugotovila, da je srajca lastnina gospoda Hedžeta, kateri je povedal, da mu je bila srajca ukradena pri njegovi gospodini. Gospodinja je povedala, da je srajco ukradla leta 1896 v Zmencu pri Školji Loki roj. Ivana Bernik, katero je 29. majnika t. l. odpustila iz službe in da je odpotovala Bernikova najbrže v Litijo. Policija je na podlagi tega že v soboto popoldne poizvedovala po najdenčkovi materi v Litiji, toda tam je ni bilo. Okoliški nadzornik Majerič se je nato odpejal v Škofjo Loko, da tam izsledi najdenčkovo mater. Dobil jo je v Razpušah, eno uro od Škofje Loke v hribih. Bernikova je priznala dejanje. Majerič jo je aretiriral in pripeljal v Ljubljano, kjer so jo izročili v bolnišnico.

lj **Škandal.** Danes sta se zglasili v našem uredništvu gospodični, ki sta uslužbeni pri tvrdki I. V. V., o kateri govori naša sobotna notica »Škandal«. Z ozirom na navedbo teh dveh gospodičev javljamo, da navedena vest ne odgovarja resnici, ker so uslužbenici omenjene tvrdke I. V. V. v Mahrovi hiši izjavili, da so plačani zelo dobro ter so vsestransko zadovoljni. — Tvrdba I. V. V. se glasi: I. V. Vokač ter ima svoje prostore v Mahrovi hiši. Gre pa v predmetnem slučaju za tvrdko »Brata Vokača«, ki ima tudi svoje prostore v Mahrovi hiši. Kakor smo informirani, je res, da je neka uslužbenka dobila le 200 K na mesec. Ker je bila le volonterka, so ji tistih 200 K takorekoč »podarili«. Nam se zdi, da 200 K na mesec tudi kot »dar« zadostuje komaj za vzdrževanje enega piščanca. — K temu bi pripomnili še sledeče: Sobotna notica je gospoda šefa tako razburila, da je gospodično na mestu odpustil. Mi ugotovljamo, da gospodična ni kriva, da je stvar prišla v javnost ter da je bila po nedolžnem odpuščenca. Da se je pa g. šef tako razburil, je znamenje, da sam čuti, da ni delal prav. Naj bi saj naslednica odpuščenca volonterke bila bolje plačana ko njena prednica.

lj **Kako nas vlečejo.** Ljubljanski tržni komisariat se od časa do časa izkaže z »znižanjem cen«. Zlomke je pa, da je s tem znižanjem konsument še bolj udarjen nego je bil preje. Komaj namreč objavijo sobotni listi znižanje cen za sadje in drugo, že v nedeljo najdemo jasli na trgu — prazne. Energične branjevke pošljejo svoje blago enostavno »naprej«. Ljubljanski konsumenti pa ostanejo z dolgim nosom. Z branjevkami sodelujejo tudi producenti. Tako smo ostali Ljubljančani letos malo-ne brez češenj, a sedaj se nam obeta isto s hruškami in drugim sadjem, ki zori sedaj. Včeraj že nisi našel na trgu niti sledi kakega sadja, a neka ženska je izjavila, da je pač prišlo toliko in toliko zabojev sadja, da so ga pa branjevke takoj poslale »naprej«, ker po cenah, ki so bile v soboto objavljene, nočejo prodajati. Ali tržna oblast res nima

moči, da bi svojim določbam, če jih že izda, zagotovila, da bi dosegle svoj namen?

lj **Aretriran tat petroleja.** Policija je aretirala danes znanega večkrat predkaznovanega tatarja, čevljarja Nandeta Jeraja, ker je ukradel meseca aprila 25 litrov petroleja.

lj **Ročna torbica,** v kateri je bilo več ključev od stanovanja in blagajne, se je izgubila včeraj. Pošten najditelj se naproša, da jih odda na policiji ali pa v trgovini na Mestnem trgu 24. (K.)

Naša društva.

d Šentpetersko prosvetno društvo priredi v nedeljo, 17. julija skupni izlet na Kum. Iz Ljubljane se odpeljemo ob 5. uri 18 minut do Trbovelj, od koder imamo še približno tri ure hodá. Na Kumu bo sv. maša, potem obed, po obedu litanije, nato prosta zabava. Za prehrano skrbi vsak sam, pijača bo pa na razpolago. V Ljubljano se vrnemo z večernim vlakom ob 9. uri 40 minut. — Kum (1219 m) je ena najlepših razglednih točk. Južna železnica nam je znižala vozino za polovico, tako da stane vlak (III. razred) v Trbovlje in nazaj samo 28 K. Vabimo torej člane in prijatelje našega društva, da se izleta v obilnem številu udeležijo. Zberemo se eno uro pred odhodom vlaka pred glavnim kolodvorom. Izkaznice za polovično vozino se dobijo pri gđc. Urški Strahovi, na Sv. Petra cesti št. 77 in v društvenem lokalu. V slučaju neugodnega vremena se izlet preloži na drugo nedeljo, dne 24. julija. Pri dvomljivem vremenu se glede eventuelne preložitve pogovorimo na zbirališču. — V ponedeljek, 11. julija ob 8. uri zvečer odborova seja.

d **Socialni tečaj pri Sv. Joštu** se vrši precej po početniškem zborovanju. Tovarishi akademiki, bogoslovci in abiturijenti, javite se nemudoma zvezinemu predsedniku, da vam bo mogoče oskrbeti hrano. — Predsednik SDZ.

d **Sestanek Ljudskega odra** se vrši danes 11. julija ob 20. uri v navadnih prostorih v Ljudskem domu. Vabim vse gg. člane in članice — kot tudi one, ki se žele v prihodnje resno posvetiti kulturnemu delu na našem odru, pa niso še člani ali članice Ljudskega odra, da se sestanka zanesljivo udeležijo. Tajnik.

d **Tovaršec,** ki stanujejo v Ljubljani ozir. v bližnji okolici, naj se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši v sredo dne 13. julija ob 17. uri v Ljudskem domu. — Ivo Peršuh, t. č. predsednik SDZ.

Pariz, 10. julija. Iz Zeneve poročajo, da je predsednik albanske delegacije poslal generalnemu sekretarijatu zveze narodov dopis, v katerem zahteva, da se vprašanje albanskih mej stavi na dnevni red prihodnje seje zveze narodov.

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Gradbeno podjetje
ing. Duklč
LJUBLJANA, Resljeva cesta 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

(Dalje.)

Bila je navada, da je spremljala različne ljudi k predstavam v amfiteatru cela procesija sužnjev in osvobodencev in dolga »družina« je že stala v vrsti, da spremlja nosilnico svojega gospodarja.

Samo sužnji, ki so stregli Joni in častiti Sozija kot Nidijin ječar, so morali na veliko svojo nevoljo ostati doma.

»Kalijas,« je rekel Arbak svojemu osvobodjencu, ki je zapejal njegov pas, »navlehal sem se pompejskega mesta; v treh dneh ga nameravam zapustiti, ako bo veter ugoden. Ti poznaš ono ladijo, ki leži v pristanišču in je last Narza iz Aleksandrije; kupil sem jo od njega. Pojutranjem začnemo nanjo nositi moje stvari.«

»Tako kmalu! Dobro. Arbaku se ustrezte; in njegova varovanka Jona?«

»Me spremlja. Dobro! — Ali je vreme lepo?«

»Megleno in soparno; najbrže bo pred popoldne velika vročina.«

»Uboji gladjatorji in nesrečna zločince! Pojdi doli in poglej, ali so sužnji že pripravljani.«

Ko je bil Arbak sam, se je podal v svojo učno sobo in odtod v stebrenik zunaj. Videl je velike množice ljudi, ki so se vsipale v amfiteater, in slišal vpitje pomočnikov in škripanje vrvi, ko so razprostirali ogromni zastor, da bi zamogli meščani pod njim nenadlegovani od solčnih žarkov zlo-

žno gledati smrtne boje svojih bližnjih. Naenkrat se je začul čuden divji glas, in ravno tako hitro je zopet utihnil — bilo je rjovenje leva. Med daljno množico je nastala tišina, tišini pa je sledil vesel smeh — razveseljevali so se radi lačne nepotrpežljivosti kraljevske živali.

»Zveril« je zaničljivo zamrmral Arbak, »ali ste vi manjši zločinci kakor sem jaz? Jaz sem postal morilec le v samoobrambi — vam pa je umor zabava!«

Z nemirnimi in radovednimi očmi se je obrnil proti Vezuvu. Krasno so se svetili zeleni vinogradi okoli njegovega oprsja in mogočna gora je ležala v tihem zraku mirna kakor večnost.

»Še imamo čas, četudi se pripravlja potres,« je zamrmral Arbak in odšel. Stopal je mimo mize, ki je nosila njegove skrivnostne papirne zvitke in kaldejske račune.

»Vzvišena umetnost!« si je mislil; »odkar sem prestal nevarnost in krizo, katero si oznanjevala, nisem več povprašal tvojih razsodb. Čemu tudi? — Sedaj vem, da je odslej moja pot jasna in gladka. Ali niso dogodki že to dokazali? Proč, dvomi — proč usmiljenje! Srce moje, odsevaj — odsevaj v prihodnje samo dve podobi — moč in Jono!«

II. POGLAVJE.

V amfiteatru.

Nidija je pomirjena po Sozijevo poročilo in zadovoljna, da se je njeno pismo nahajalo v Salustovih rokah, zopet začela upati. Salust bode gotovo nemudoma poiskal pretoria — prišel v Egipčanovo

hišo — osvobodil njo in udril v Kalenovo ječo. In še v tej noči bi bil Glavk prost! Toda, oh, noč je minula in dan se je začel svitati in ona ni čula ničesar drugega kakor hitre stopinje sužnjev po dvorani in peristilu in njihove glasove, ko so se pripravljali za igranje. Čez nekoliko časa je zaslišala tudi Arbakov glas — godba je zaigrala dolga procesija se je začela pomikati proti amfiteatru, da bi pasla svoje oči na smrtnem strahu Atenca.

Arbakov spreved se je pomikal počasi in zelo svečano, dokler ni dospel do prostora, kjer so morali izstopiti oni, ki so dospeli v nosilnicah ali vozovih; tudi Arbak je stopil iz svoje nosilnice in se napolnil proti vhodu, ki so ga rabili bolj odlični gledavci. Njegovi sužnji so se pomešali med preprosto ljudstvo, in uradniki, ki so videli njihove vstopnice (ne zelo nepodobne našim modernim v gledališčih), so jim nakazali prostore v popularia (na sedežih, ki so bili določeni za navadno ljudstvo). Arbak je s svojega prostora sedaj ogledoval nepotrpežljivo množico, ki je polnila ogromno gledališče.

Na gorenji vrsti sedežev so sedele ženske (toda ločene od moških gledavcev), podobne v svojih krasnih oblačilih pisani gredici cvetlic; nepotrpebno je omenili, da so bile najbolj zgoverni del zbrane množice, in mnogo pogledov je bilo obrnjenih proti njim, zlasti od sedežev, ki so bili določeni za mlade in neoženjene moške. Na nižjih sedežih okoli arer so sedeli bolj odlični in premožni gledavci — visoki uradniki in drugi, ki so imeli čast senatorjev in equites; vhodi, ki so vodili na desni in levi na vsakem koncu arene

skozi hodnik do teh sedežev, so bili tudi vhodi za borilce. Visoki koli pri teh vhidih so preprečili vsako nevarno gibanje zveri in so jih omejevali na njihov določeni plen. Okoli ograje, ki se je vzdigovala nad areno in iznad katere so se postopoma vzdigovali sedeži, so se nahajali gladjatorski napisni in slike, ki so se nanašale na zabave, katerim je bil prostor namenjen. Po celem poslopju so se vile nevidne cevi, iz katerih je na gledavce pršil hladilen in blagodišeč dež. Uradniki amfiteatra so imeli še vedno opravila z razprijanjem ogromne platnene strehe (ali velaria), ki je pokrivala celo gledališče; to razkošno iznajdbo so Kampanci pripisovali sebi. Narejena je bila iz najbolj bele apulske volne in imela je široke skrlatasto rdeče proge. Bodisi vsled neizkušenosti delavcev bodisi radi pokvarjenih strojev tega dne niso strehe tako srečno razpeli kakor po navadi — z ozirom na ogromni prostor je bila naloga v resnici zelo težavna, tako zelo težka, da se jo je v neprijaznem ali vetro nem vremenu moglo redko izvršiti. Ta dan pa je bil tako zelo miren, da gledavci niso mogli odpustiti nerodnosti delavcev, in ko je bilo še vedno videti veliko odprtino v strehi, ker se en del velaria ni hotel združiti z ostalimi, se je vzdignilo splošno in glasno mrmanje nezadovoljnosti.

Posebno nezadovoljen radi teh nedostatkov je bil edil Panza, na čegar stroške se je vršila predstava, in prisegel je bridko maščevanje prvemu uradniku, ki se je mučil, trudil, potil, dajal prazna polvelja in zaman grozil.

(Dalje.)